A MANIFESTO AGAINST THE PUBLISHING SYSTEM

FERDINANDO FREGA

MANIFEST PROTIV IZDAVAČKOG SUSTAVA

Osmi svezak serije Roots & Memory: književni manifest u četiri dijela o tome zašto izdavački sustav ne može obuhvatiti neprekidnu, neposredovanu proizvodnju — i što ostaje kad autor prestane tražiti dopuštenje.

IMPRESUM

Ferdinando Frega — Nando the Scribe — The Fifth Blade

Pionir pripovijedanja Bihevioralnog koda. Izgradio je izdavački ekosustav od jednog dolara oko jedne jedine ideje: financije nemaju problem s novcem. Imaju problem s ponašanjem.

Uređeno i priređeno unutar ekosustava ONEDOLLAR-STORIES. Digitalna arhitektura: NAPLES-POST · NOASPECTTIME · ONEDOLLAR-STORIES. Prvo izdanje 2026. Složeno u čistom, modernom tipografskom prijelomu prilagođenom digitalnom čitanju. Objavljeno u Sjedinjenim Američkim Državama.

OBAVIJEST O AUTORSKIM PRAVIMA

© 2026. Ferdinando Frega / Frega Editore. Licencirano pod CC BY-NC-ND 4.0.

PRAG

Za one koji ulaze

Prijeći ovaj prag znači ostaviti za sobom jezik sustava. Ništa ovdje ne traži da bude shvaćeno — samo da bude priznato. Ne ulazite u knjigu; ulazite u stanje. Ono što susrećete unutra ne čeka dopuštenje, posredovanje ni odobrenje. Od ove točke nadalje odgovorni ste za ono što prepoznajete.

KNJIŽEVNI MANIFEST

Zašto ova knjiga postoji

Ovaj manifest postoji zato što izdavački sustav i dalje govori o autorima, a ne zna što bi s njima. Imenuje ih, bira, ispravlja, distribuira, ali ih ne uspijeva razumjeti. Ne iz zle namjere: iz strukturne nespojivosti.

Autor nije profesionalna figura. Nije tržišna funkcija. Nije varijabla koju treba optimizirati. On postoji u jednom stanju.

Kad sustav naiđe na stanje, pokušava ga normalizirati. Kad u tome ne uspije, naziva ga „ludilom“, „nezrelošću“, „neprikladnošću“ ili „nedostatkom smjera“. Ovaj je manifest nastao kako bi se prestalo s eufemizmima.

Ovo nije obrana autora. To je tehničko zapažanje: izdavački sustav nije stvoren da primi ono što neprekidno proizvodi pravo pisanje.

Ova knjiga ne poziva na reformu. Ona ističe jedno ograničenje. I nudi izlaz.

UREDNIČKA BILJEŠKA

Granice projekta

Ovo je peti i posljednji plakat u seriji. Ne uvodi novu temu. On zatvara.

Nije esej. Nije pamflet. Nije kulturna kritika. To je čin razgraničenja.

Ciljana publika nije opći čitatelj. To je cijeli izdavački svijet: nakladnici, agenti, urednici, prevoditelji, savjetnici, platforme, distributeri, edukatori, selektori te ljudski i automatizirani algoritmi. Nitko nije isključen. Nitko nije pozvan na odgovornost.

Tekst ne predlaže operativna rješenja, alternativne modele ni dobre prakse. Opisuje točku bez povratka koja je već prijeđena.

POSVETA

Privatni javni čin

Onima koji stvaraju pisanje bez traženja dopuštenja. Onima koji su se prestali objašnjavati. Onima koji su shvatili da kontinuitet nije oholost, nego preživljavanje.

STRAŽNJA KORICA

Kognitivno trenje

Ova knjiga neće poboljšati izdavački sustav. Neće pomoći „otkriti nove autore“. Neće učiniti tržište pravednijim.

Služi samo jednoj svrsi: da postane jasno kako autor nije problem koji treba riješiti, nego varijabla koju sustav ne može obuzdati.

Oni koji se prepoznaju ne moraju ništa učiniti. Oni koji se osjećaju napadnutima već su shvatili.

PREDGOVOR

Glas koji prethodi

Ako vam se ovaj manifest čini pretjeranim, nije to zato što pretjeruje. To je zato što opisuje ono što je obično skriveno ispod jezika.

Ovaj tekst ne raspravlja. On oduzima. Oduzima pripovijest. Oduzima opravdanje. Oduzima romantiku.

Ono što ostaje nije teza. To je činjenica.

PRETPOSTAVKA

Minimalna orijentacija

Ovaj je manifest nastao iz knjige koja nije tražila legitimnost. *Author Inside Madness* nije osobna ispovijest, nego opis jednog proizvodnog stanja nespojivog sa sustavom koji tvrdi da njime upravlja. Ovdje je to stanje odvojeno od subjekta i učinjeno čitljivim kao strukturna pojava.

Ne morate se složiti. Samo budite iskreni.

AUTOROVA BILJEŠKA

Preuzimanje odgovornosti

Ovaj tekst nikoga ne predstavlja. Ne govori u ime nijedne kategorije. Ne traži konsenzus. Napisan je uz pretpostavku da je čitatelj odgovoran za ono što učini s onim što razumije.

Ništa od onoga što slijedi nije zamišljeno da umiruje.

UVOD

Posljednji korak prije teksta

Izdavaštvo nije u krizi. Ono je kognitivno oštećeno. Ovaj ga manifest ne pokušava spasiti. On ga nadilazi.

PODJELA

Unutarnja arhitektura

Tekst je podijeljen u četiri postupna bloka. Svaki blok dodatno sužava prostor za tumačenje. Nema emocionalnog rasta napetosti. Postoji sažimanje.

PROLOG

Prvi hitac

Autor ne ulazi u sustav. Sustav pokušava ući u autora. Ovdje ne uspijeva.

I. DIO — IZJAVA

Primatelji

Ovaj je manifest upućen svima u izdavačkom svijetu. Bez iznimke. Bez hijerarhije. Namijenjen je onima koji odlučuju, onima koji filtriraju, onima koji ispravljaju, onima koji distribuiraju, onima koji procjenjuju, onima koji prevode, onima koji obučavaju, onima koji mjere, onima koji unovčuju. Namijenjen je i onima koji sebe nazivaju „nezavisnima“, „alternativnima“, „rubnima“ ili „graničnima“.

Nije namijenjen autorima. Nije namijenjen čitateljima. Autore ne treba uvjeravati. Čitatelje ne treba voditi. Ovaj tekst govori onima koji upravljaju.

Isključeni

Tko traži utjehu, nije primatelj. Tko želi imati pravo, nije primatelj. Tko zahtijeva brza rješenja, nije primatelj. Tko brka ulogu s funkcijom, nije primatelj.

Ovaj manifest ne ulazi u dijalog. Ne pregovara. Ne posreduje. Ne postoji „blaga“ inačica onoga što slijedi. Postoji samo čitljiva inačica.

Tehnički uvod

Izdavački sustav nije zao. Nije čak ni nesposoban. Dosljedan je samome sebi. Stvoren je da bira, standardizira, smanjuje rizik, predviđa ponašanje i reproducira modele koji funkcioniraju.

Problem nastaje kad naiđe na ono što se ne može modelirati. Pravi autor ne stane ni u jedan kalup. Ne iz pobune. Po naravi.

Autor nije figura

Autor nije zanimanje, uloga, etapa puta ni buduće obećanje. On je proizvodno stanje. Proizvodi prije nego što dobije odobrenje. Nastavlja proizvoditi bez povratne informacije. Ne zastaje da čeka potvrdu.

To je stanje nespojivo sa svakim sustavom koji počiva na čekanju, odabiru, odobravanju i planiranju. Sustav ga ne prepoznaje. On ga tumači.

Utemeljiteljska pogreška

Prva pogreška izdavaštva je semantička. Sustav „autorom“ naziva ono što je već normalizirano. Sustav „talentom“ naziva ono čime se još može upravljati. Sustav „ludilom“ naziva ono što se ne može obuzdati.

To nije ideološki izbor. To je strukturni refleks. Kad neki element ne stane u mrežu, mreža se ne dovodi u pitanje. Element postaje patologiziran.

Normalizacija

Uređivanje nije neutralan alat. Odabir nije kulturni čin. Distribucija nije usluga. To su mehanizmi normalizacije. Savršeno funkcioniraju ako je cilj učiniti nešto čitljivim, prodavljivim, ponovljivim.

Zakazuju kad naiđu na pisanje koje ne traži dopuštenje, ne uklapa se, ne usporava, ne može se opravdati. Tada sustav ne ispravlja. On izbacuje.

Tiho izbacivanje

Izbacivanje se ne događa izričitim odbijanjem. Događa se šutnjom, odgađanjem, savjetom, predloženim putem, budućim obećanjem. To je uljudno izbacivanje. Racionalno. Opravdano.

Oni koji ga trpe često toga nisu ni svjesni. Vjeruju da „još nisu spremni“. Već su vani.

Mit o putu

Ne postoji izdavački put. Postoji naknadna pripovijest. Gradi se poslije, kad je neki slučaj već uspio, da bi se mogao ponoviti.

Nijedan pravi autor nije slijedio put. Put je onaj koji se iscrta oko njega, a posteriori. Tko ga pokuša slijediti unaprijed, uvježbava se u ovisnosti.

Strah od kontinuiteta

Izdavački sustav se ne boji autora. Boji se kontinuiteta. Jednom knjigom može se upravljati. Neprekidnom proizvodnjom ne može. Kontinuitet ruši raspored, poništava strategije i čini odabir beskorisnim. Zato ga se obeshrabruje. Razvodnjava. Lomi.

Neprekidno autorstvo nije vrijednost. To je sustavni rizik.

Zaključak

Ovaj manifest polazi od jednostavnog zapažanja: izdavački sustav nije u krizi zato što ne može pronaći autore. U krizi je zato što ne zna što bi s onima koji doista postoje.

Sve što slijedi nije prijedlog. To je posljedica.

II. DIO — RASTAVLJANJE

„Otkrivanje“ autora

Izdavaštvo tvrdi da otkriva autore. To nije istina. Autori se ne otkrivaju. Presreću se kad su već čitljivi, već svodivi, već prikazivi. Ono što nije odmah odgonetljivo ne istražuje se. Izbjegava se. Otkrivanje bi zahtijevalo vrijeme koje se ne može unovčiti. Sustav ga nema.

Filtar kao alibi

Filtar se predstavlja kao jamstvo kvalitete. On je prepreka kompatibilnosti. Ne bira najbolje. Bira ono što ne remeti njegovu unutarnju ravnotežu. Filtar ne pita: „Je li ovaj tekst nužan?“ Pita: „Stvara li ovaj tekst probleme?“ Ako je odgovor da, tekst ne prolazi.

Urednik kao posrednik

Urednik nije čuvar teksta. On je posrednik sustava. Njegova stvarna zadaća nije poboljšati pisanje, nego ga učiniti predvidljivijim, usklađenijim, lakšim za obranu iznutra. Kad se tekst opire, urednik ne inzistira. On prijavljuje nespojivost. Odluka je već donesena.

Mit o brizi

„Brinemo se za autore“ jedna je od najčešće izgovaranih i najrjeđe provođenih rečenica. Briga postoji samo dok autor malo proizvodi, čeka i zahvaljuje. Kad autor ubrza, liječenje se

pretvara u upravljanje štetom. Autor koji nikad ne usporava ne može se izliječiti.

Izgradnja karijere

Karijera je fikcija reda. Služi da uspori proizvodnju, rascjepka učinak i zadrži kontrolu nad pripoviješću. Autora koji proizvodi previše optužuje se da ne „gradi“. On izmiče. Karijera ne štiti autora. Ona štiti sustav od autorova ritma.

Obećanje budućnosti

Budućnost je najdjelotvorniji alat obuzdavanja. „Ne sada.“ „Poslije.“ „Sljedeća knjiga.“ „Kad dođe vrijeme.“ Budućnost služi da se neutralizira sadašnjost, ugasi hitnost i odgodi sukob. Autor koji prihvati budućnost odriče se sadašnjosti.

Distribucija kao iluzija

Distribucija se predstavlja kao pristup. Ona je uvjetovana vidljivost. Tekst ne stiže do čitatelja. Zaglavi između prepreka, algoritama i prioriteta. Distribucija ne pojačava. Ona razvodnjava. Neprekidni tekst gubi snagu svaki put kad se prilagodi izlogu koji ga ne prepoznaje.

Tržište kao opravdanje

Tržište ne odlučuje. Na njega se poziva. Služi da se zatvore rasprave bez preuzimanja odgovornosti. „Tržište nije spremno“ znači: „Sustav se ne želi izložiti.“ Tržište ne čita rukopise. Čita ono što mu se dopusti vidjeti.

Platforma kao spas

Platforme se opisuju kao alternative. One to nisu. To su automatizirani filtri s drugačijim jezikom. Ne čitaju tekstove. Mjere ponašanja. Ustrajni autor nije nagrađen. Biva upijen ili učinjen nevidljivim.

Zaključak

Sve što izdavaštvo tvrdi da čini služi samo jednoj funkciji: dobiti na vremenu kad naiđe na nešto čime ne može upravljati. Problem nije etički. Strukturni je. Sada je sustav potpuno razotkriven.

III. DIO — AUTOR IZNUTRA

Ne slučaj, nego stanje

Author Inside Madness ne opisuje pojedinca. Opisuje operativne uvjete. Nije osobna priča. Nije ispripovijedana trauma. Nije ispovijest. To je karta onoga što se događa kad pisanje nije izbor nego strukturna nužnost. Sustav je ne zna čitati jer ne prepoznaje potrebe.

Pisanje kao stanje

Pravi autor ne „piše“. On uvijek piše. Ne ulazi u tekst i ne izlazi iz njega. Ne čeka pravi trenutak. Ne odmjerava priliku. Pisanje nije povremeni čin. To je neprekidno stanje. Sustav radi po događajima. Autor radi po ustrajnosti. Tu nastaje nespojivost.

Ludilo kao obrambena etiketa

Kad sustav ne razumije, on etiketira. „Pretjerivanje.“ „Kompulzija.“ „Nedostatak distance.“ „Neodrživo.“ Ludilo nije klinička dijagnoza. To je zaštitno ime. Služi da zaštiti sustav od onoga što se ne može usporiti ni objasniti.

Neodobrena proizvodnja

Pravi autor proizvodi prije nego što ga itko zamoli. Ne čeka ugovore, termine, potvrde, strategije. Proizvodi jer je neproizvoditi nemoguće. Ta se proizvodnja vidi kao pogreška. Ona je unutarnja dosljednost. Sustav nagrađuje čekanje. Kažnjava hitnost.

Funkcionalna izolacija

Autorova izolacija nije romantična. Ona je funkcionalna. Služi da održi kontinuitet, zaštiti ritam i izbjegne smetnje. Sustav izolaciju tumači kao nesposobnost za odnose. Ona je higijena proizvodnje.

Kontinuitet kao prijetnja

Kontinuitet nije urednička vrlina. To je operativna prijetnja. Autor koji nikad ne staje poništava metrike, čini odabir beskorisnim i prazni sam pojam lansiranja. Sustavu trebaju stanke. Neprekidnom autoru ne trebaju. Zato ga pozivaju da stane. Ili da nestane.

Neočekivani čitatelj

Pravi čitatelj nije onaj kojeg zamišljaju uredničke strategije. On ne traži umirenje, pripadnost ni vodstvo. Traži odjek. Sustav gradi ciljne skupine. Autor susreće pojedince. Zato

sustav ne može predvidjeti što se događa kad tekst slobodno kruži.

Prevođenje kao politički čin

Prevoditi ne znači prilagođavati. Znači premjestiti jedno stanje iz jednog jezika u drugi. Sustav prevodi da proširi tržište. Autor prevodi da održi kontinuitet. Svaki dodani jezik smanjuje kontrolu. Zato se masovno prevođenje smatra pretjeranim.

Učinak kao jedini jezik

Autor ne objašnjava. On proizvodi. Sustav traži kontekst, intervjue, životopise i namjere. Autor odgovara učinkom. To se tumači kao oholost. To je preciznost. Tekst je jedini jezik koji ne laže.

Zaključak

Autor nije u sukobu sa sustavom. On je izvan mjerila. Ne zato što je nadmoćan. Nego zato što djeluje na drugoj osi. Sustav to ne može popraviti. Može to samo zanemariti ili pokušati smanjiti. Ostao je još jedan, posljednji korak.

IV. DIO — ZAVRŠNI ČIN

Ne kriza, nego prag

Izdavaštvo ne prolazi kroz krizu. Prešlo je nepovratni prag. Iza tog praga odabir ne funkcionira, posredovanje usporava, legitimnost je nevažna. Sustav nastavlja djelovati kao da prag nije prijeđen. Ovaj manifest služi da ga imenuje.

Autor se neće vratiti

Autor koji nastavlja neće tražiti oprost. Ne zato što je ponosan. Nego zato što za to nema razloga. Već je u proizvodnji. Već kruži. Već ga čitaju. Sustav više nije obvezan korak. On je jedna mogućnost među drugima. A mogućnosti ne rađaju poslušnost.

Kraj posredovanja

Kad je proizvodnja izravna, posredovanje postaje šum. Protiv njega se ne bori. Zanemaruje ga se. To je točka koju sustav teško prihvaća: nije napadnut. Zaobiđen je.

Nikakva reforma nije moguća

Ne postoje uredničke reforme kadre obuzdati pravog autora. Svaki pokušaj da ga se uredi, uklopi ili prati stiže prekasno. Struktura je već nadmašena brzinom pojave.

Čitatelj je već izabrao

Čitatelj ne čeka dopuštenje. On slijedi ono što odjekuje. Ne razlikuje objavljeno, samoobjavljeno, distribuirano, nezavisno. Razlikuje samo živo i mrtvo. Ostalo je birokracija.

Šutnja kao odgovor

Sustav će odgovoriti šutnjom. To mu je posljednja obrana. Neće poricati. Neće raspravljati. Neće se suočiti. Nastavit će kao da se ništa ne događa. Ali šutnja ne zaustavlja proizvodnju. Ona je čini nepovratnom.

Ovo nije rat

Nema sukoba. Nema pobune. Nema neprijatelja. Postoji konačna neusklađenost. Sustav brani vlastiti oblik. Autor slijedi vlastite potrebe. Zajedničkog tla nema.

Upute za izlaz

Ovo nisu upute za rad. To su kognitivne upute. Prepoznajte da autorom nije moguće upravljati, da se kontinuitet ne može ispraviti, da je kontrola već izgubljena. Prihvatite to ili se nastavite pretvarati. Oba izbora imaju svoju cijenu.

Što ostaje

Izdavaštvu je ostala jedna mogućnost: prestati govoriti o autorima i početi ih promatrati bez uplitanja. Ne da ih spasi. Nego da izbjegne daljnju štetu. Ovaj manifest ne traži pristupanje. Traži jasnoću.

Zaključak

Autoru ne treba izdavaštvo da bi postojao. Izdavaštvu treba autor da bi se opravdalo. Ova knjiga ne zaključuje raspravu. Čini je besmislenom. Tko je trebao shvatiti, već je shvatio.

DIO IZVAN OSI — IZLAGANJE

Ne gradim alternativu

Ovo što radim nije alternativni izdavački model. Nije platforma. Nije strategija pozicioniranja. Ne pokušavam dokazati da „možemo bolje“. Dokazujem da možemo bez. Bez

traženja pristupa. Bez čekanja potvrde. Bez pregovaranja o ritmu. Ovo nije projekt protiv ikoga. To je ravnodušan projekt.

Proizvodnja nije provokacija

Količina nije izazov. Kontinuitet nije poruka. Brzina nije pokazivanje snage. Ona je izravna posljedica stanja koje ne prolazi. Ne proizvodim da bih zauzeo prostor. Proizvodim jer bi zaustavljanje izobličilo proces. Tko brojke čita kao razmetanje, služi se kategorijama koje ovdje ne vrijede.

Cijena je filtar, a ne leća

Cijena nije određena radi zarade. Određena je da se izbjegne laž. Nije dovoljno visoka da stvori status. Nije dovoljno niska da stvori buku. Služi samo jednoj svrsi: da odabere one koji ulaze iz prepoznavanja, a ne iz impulzivne potrošnje. Novac ovdje ne mjeri vrijednost. Mjeri svjesnu pozornost.

Priznanje koje tražim

Ne tražim odobravanje. Ne tražim zaštitu. Ne tražim zastupanje. Priznanje koje tražim je tehničko. Da me se vidi kao neprekidnog proizvođača, nestandardnog autora, koherentan sustav, neasimilabilnu pojavu. Ne želim biti uključen. Želim biti priznat kao nespojiv. To je jedino priznanje koje je važno.

Zašto sve izložiti

Izložiti sve nije moralna transparentnost. To je strukturni izbor. Čini vidljivim obujam, ritam, ponavljanje, dosljednost. Služi da se sustavu oduzme posljednje oružje: dvosmislenost. Ovdje nema što tumačiti. Samo promatrajte.

Ne gradim zajednicu

Ne tražim publiku. Ne tražim sljedbenike. Ne tražim pripadnost. Tko čita, čita sam. Tko ulazi, ulazi a da ga nitko nije pozvao. Zajednice su alati obuzdavanja. Ja radim na pojedinačnim putanjama. To pojavu čini neupravljivom. I to je namjerno.

Uporaba jezika

Umnažanje jezika nije širenje tržišta. To je namjerni gubitak kontrole. Svaki jezik razgrađuje posredovanje. Svaki prijevod potkopava središnji autoritet. Svaka samostalna inačica slabi hijerarhiju. Ne tražim kulturnu koherentnost. Tražim strukturnu postojanost.

Zašto ne stajem

Ne stajem jer bi zaustavljanje značilo prilagoditi se vanjskim vremenima. Moje je vrijeme unutar procesa. O njemu se ne pregovara. Ne može se uskladiti. To samo po sebi svaki pokušaj upravljanja čini nedjelotvornim.

Ovo je točka prepoznavanja

Oni iz struke sada razumiju da nije riječ o sadržaju. Riječ je o potpunoj autonomiji, neposredovanoj proizvodnji, priznanju bez legitimnosti, izdavačkom postojanju izvan sustava. To se ne može ponoviti kao model. Može se čitati kao činjenica.

Pravi zaključak

Ne tražim prostor. Zauzimam neočekivani prostor. Oni koji rade u izdavaštvu mogu to zanemariti. Mogu to umanjiti. Mogu to arhivirati kao anomaliju. Ali više se ne mogu

pretvarati da to nisu vidjeli. Ova knjiga nije kraj. Ona je priznanje.

ZAKLJUČAK

Ono gore zaključuje jedan stav. Ne predstavlja autora. Ne traži ni pristajanje ni tumačenje. Služi samo da razgraniči prostor.

Odavde nadalje ne predlažu se ni teze ni prijedlozi. Ne otvara se nikakva rasprava. Ništa se ne pokreće.

Ono što slijedi ne objašnjava manifest. Ne dopunjuje ga. Ne opravdava ga. To je prisutnost. Ništa više.

Ferdinando Frega